

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 15/2004 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2003

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 april 2004 en berättelse om regeringens åtgärder under år 2003 (B 1/2004 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att lagutskottet ska lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Kirsti Rissanen, justitieministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utgångspunkter

Lagutskottet har behandlat berättelsen utifrån de uttalanden som ingår i regeringens berättelse och som gäller lagutskottets ansvarsområde. Ett av uttalandena gäller inrikesministeriets förvaltningsområde och resten justitieministeriets förvaltningsområde. Det finns 14 sådana uttalanden i berättelsen.

Lagutskottet anser att regeringens förklaringar och ställningstaganden till uttalandena i huvudsak är befogade. Med anledning av regeringens utredningar anför utskottet följande anmärkningar.

Uttalanden som ska strykas

Enligt regeringen föranleder följande två uttalanden inga åtgärder längre

- *Borgensmannens ställning, konkurslagstiftning*
RP 183/1992 rd

Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder för att förstärka borgensmannens ställning genom att kravet på borgenärens informationsplikt och aktsamhetsplikt ökas. Dessutom förutsatte riksdagen att det i samband med den fortsatta beredningen av konkurslagstiftningen omedelbart utreds hur borgenärens bostad kan skyddas också i samband med konkursförfarandet enligt de principer som anges i propositionen.

Enligt regeringens utredning trädde lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) i kraft den 1 oktober 1999. I den nya lagen har kravet på kreditgivarens informationsplikt till borgensmannen och utgivaren av tredjemanspant ökats. Lagen lyfter i övrigt också fram betydelsen av kreditgivarens aktsamhetsplikt.

Vidare konstateras det i utredningen att riksdagen i december 2003 godkände den nya konkurslagen (120/2004) som träder i kraft den 1 september 2004. I propositionen

nen ansågs det med tanke på skyddet av gäldenärens bostad vara tillräckligt att gäldenären kan inleda skuldsanering även i det skede när konkursansökan lämnas för kännedom till gäldenären. Justitieministeriet har dessutom utrett behovet och möjligheterna att införa en skuldavlyftande personlig konkurs. Samtidigt behandlades även frågan om att egen bostad ska omfattas av det s.k. skyddade beloppet.

- *Polisens resurser, trafikövervakning*
RP 74/1998 rd

Riksdagen förutsatte att de resurser som frigörs i och med att systemet med dags- och ordningsböter ändras används till att effektivisera trafikövervakningen.

Enligt regeringens utredning är mängden arbetstimmar som frigörs genom arrangemanget så liten att det inte har någon betydelse med tanke på effektiviseringen av trafikövervakningen.

Lagutskottet omfattar regeringens ståndpunkt om att uttalandena inte föranleder några åtgärder längre och att de kan strykas.

I berättelsen ingår även två uttalanden. Åtgärderna i enlighet med uttalandena har genomförts redan i början av 2004 och därmed kan också de strykas från berättelsen. Uttalandena är följande:

- *Lika konkurrensmöjligheter för utsökningsväsendet och inkassobyråerna, inkassobyråernas debiteringspraxis*
RP 199/1996 rd

Enligt regeringens utredning sänktes hinderavgiften för utmätning den 1 juni 1999 från 60 mark till 20 mark.

Konsumentverket utredde storleken av inkassobyråernas inkassoavgifter under åren 2000 och 2001. Utifrån gjorda utredningar inledde justitieministeriet år 2003 ändringen av lagen om indrivningen av fordringar. Enligt regeringens utredning kommer propositionen lämnas till riksdagen i januari-februari 2004. Den ifrågavarande propositionen RP 21/2004 rd har sedermera läm-

nats till riksdagen. Lagutskottet har propositionen under behandling och har bett grundlagsutskottet om ett utlåtande om saken. Därmed har uttalandet uppfyllts.

- *Utredning av dödsbon, ställningen av icke-verkställbara skulder*
RP 216/2001 rd

Enligt regeringens utredning revideras reglerna för skuldansvar i ärvdabalken i justitieministeriet. Propositionen kommer att lämnas till riksdagen i början av år 2004. I propositionen ingår ett förslag om hur en fordran vars utsökningsgrund inte längre är verkställbar ska beaktas i utredningen av dödsbon. Propositionen RP 14/2004 rd om ärendet har lämnats och lagutskottet har behandlat den (LaUB 6/2004 rd). I betänkandet ingår ett förslag till uttalande som utskottet enhälligt har godkänt. Enligt det ska regeringen i god tid före utgången av innevarande valperiod lämna riksdagen en proposition om på vilka grunder en skuld vars utsökningsgrund inte längre är verkställbar kan anses slutligt preskriberad. Utskottet anser att uttalandet har uppfyllts.

Övriga uttalanden

Utöver det ovan sagda anför lagutskottet följande anmärkningar om de övriga uttalandena:

- *Hindrande av skogsavverkning, skogsbrott och skogsförseelse*
RP 203/2001 rd

Riksdagen antog på lagutskottets förslag två uttalanden. I det första uttalandet förutsetts att det efter totalrevideringen av strafflagen utvärderas om bestämmelserna i strafflagen räcker till för att förhindra sådan verksamhet som avser att förhindra utövningen av en laglig näring eller skogsavverkning och att riksdagen vid behov vidtar åtgärder för att komplettera de gällande författningarna.

Lagutskottet har ingenting att anmärka om utredningen i anslutning till det andra uttalandet. Avseende det första uttalandet kon-

staterar utskottet att riksdagen utifrån lagmotionen LM 154/2003 rd har godkänt att en ny 18 a § fogas till skogslagen. Paragrafen innehåller brottsrekvisitet "hindrande av skogsavverkning" (LM 154/2003 rd—JsUB 5/2004 rd). Under behandlingen av ärendet gav lagutskottet ett utlåtande (LaUU 9/2004 rd) till jord- och skogsbruksutskottet där utskottet ansåg det vara påkallat att regeringen utreder om det är möjligt att i strafflagen inta en allmän straffbestämmelse som skyddar rätten att utöva en laglig näring. Samtidigt bör de begränsningar som den straffrättsliga legalitetsprincipen och andra grundläggande fri- och rättigheter innebär för en sådan reglering särskilt beaktas. Också det första uttalandet är på denna punkt ännu aktuellt och bör därmed inte strykas.

- *Samtidiga ändringsprojekt som berör samma lagrum*
RP 101/2002 rd

Riksdagen förutsatte att statsrådet inför ett tidsenligt system genom vilket lagberedarna på ett tillförlitligt sätt kan få reda på om flera reformprojekt som berör ett och samma lagrum pågår samtidigt.

Enligt regeringens utredning berör frågan i det första skedet "Samband med andra propositioner"-stycket och verkställandet av det i de nya anvisningarna för utarbetande av regeringens propositioner. Utskottet anser ändå att detta inte är tillräckligt, eftersom det inte finns något redskap med vilket det är möjligt att konstatera sambandet mellan olika propositioner på ett omfattande och tillförlitligt sätt redan när propositionen bereds. Utskottet har redan tidigare (LaUB 23/2002 rd) påpekat att statsrådets system för föredragningsställstånd inte

garanterar en adekvat samordning av ärenden under tjänstemannaberedning.

Regeringen lämnar ofta propositioner innehåller ändringsförslag avseende en och samma lag. Dessa måste samordnas med varandra under behandlingen i riksdagen. Inom lagutskottets behörighetsområde utgör kapitel 1 och 48 i strafflagen exempel på sådan reglering som kan komma att behöva ändras i samband med många olika typer av lagstiftningsprojekt. Målet ska vara att olika förslag så långt det är möjligt samordnas inom statsrådet. Därför vill lagutskottet påminna om att när det ovan nämnda uttalandet godkändes var avsikten att uttryckligen skapa en databas avsedd för lagberedarna vid statsrådet. Databasen ska i tidsenlig form ge information om samtliga författningar som är under beredning genast efter att beredningen har inletts. Databasen ska vara uppbyggd i paragrafform. Dessutom ska den planerade tidpunkten för ikraftträdandet av författningen framgå av databasen. Till exempel den information som fås från databanken Finlex gällande regeringens propositioner om samma lagar och som är under behandling i riksdagen är i sig nyttig men räcker inte till för att svara på de behov som framförts ovan. Ett tecken på detta är att problemet med samordningen av propositionerna inte har avlägsnats trots att motsvarande information redan länge funnits på riksdagens egna webbsidor.

Utlåtande

Lagutskottet föreslår

att grundlagsutskottet beaktar det ovan sagda.

LaUU 15/2004 rd — B 1/2004 rd

Helsingfors den 17 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
vordf. Susanna Rahkonen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Lasse Hautala /cent
Petri Neittaanmäki /cent
Lauri Oinonen /cent
Lyly Rajala /saml
Jukka Roos /sd

Tero Rönni /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Minna Sirnö /vänst
Timo Soini /saf
Marja Tiura /saml
Jan Vapaavuori /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.